

Čo môžete urobiť pre ochranu riek na Slovensku

Na Slovensku je takmer 50-tisíc km potokov a riek, ktoré sú zdrojom čistej vody aj miestom pre život množstva organizmov. Aj napriek nemalým investíciám sa stav našich riek a vôd nezlepšuje. Kvôli nadmernému betónovaniu, prehradzovaniu, výrubom, zlému hospodáreniu v krajine a znečisťovaniu prichádzame nielen o prírodné hodnoty, ktoré nám riečna krajina poskytuje, ale aj o čistú vodu, od ktorej sme existenčne závislí.

Každý z nás môže urobiť niečo pre ochranu riek a vôd na Slovensku – aby rieky boli aspoň v takom stave, ako je rieka Belá. Nedá sa spoliehať iba na existujúce mimovládne organizácie a jednotlivcov, ktorí v drvivej väčšine rieky chránia vo svojom voľnom čase – treba im pomôcť, hoci aj málom. Môžete sa inšpirovať niektorými z nápadov:

- 1) Hovorte o rieke Belá a iných riekach na Slovensku.** Zorganizujte premietanie filmu „Živá rieka“ alebo diskusiu o ochrane vôd pre verejnosť či školu vo vašom meste, dedine – ak potrebujete, zavolajte si ako lektorov ľudí z <http://ziverieky.sk/kto-sme/>
- 2) Šírte informácie o potrebe ochrany vôd a riek:** blogujte, publikujte a zdieľajte odborné a overené články. Napíšte svoj názor do novin, web, dajte vedieť svojim priateľom, publikujte svoje fotografie krásnych miest aj problémových javov.
- 3) Finančne podporte aktivity ľudí, ktorí chránia rieky a divokú prírodu.** Kúpte si film „Živá rieka“ a pri tom podporte darom nadačný fond Arolla <http://www.arollafilm.com/sk/fond>, z ktorého budú podporované aktivity na ochranu riek a divokej prírody. Doplňte financie vo Nadačnom fonde Arolla priamym darovaním cez <https://arolla.darujme.sk/1855/a>
- 4) Adoptujte si rieku!** Pridajte sa ku existujúcim miestnym organizáciám alebo neformálnym zoskupeniam, založte vlastnú organizáciu či skupinu na ochranu konkrétnej rieky alebo jej úseku: zorganizuje vychádzku, čistenie od odpadu, zmapujte zdroje znečistenia a zaujímajte sa pripravované projekty na rieke aj v jej blízkosti. Podporte petíciu alebo sformulujte svoju vlastnú, obracajte sa na úrady s podnetmi a žiadosťami na vyššiu ochranu vôd.
- 5) Staňte sa obrancom riek!** Ak budete svedkom znečisťovania, „podozrivého“ nízkeho prietoku alebo inej udalosti, ktorá by mohla ohroziť stav vôd, života v rieke či životného prostredia v okolí, ihneď volajte na 112 a trvajte na privolaní polície, prípadne non-stop dispečingu Slovenskej inšpekcie životného prostredia SR na zdokumentovanie environmentálnej škody. Budete musieť počkať na mieste, čo zaberie čas, ale uvedomte si, že rieka potrebuje svojich obrancov. Podajte podnet písomne alebo emailom na inšpektorát ŽP (kontakty: www.sizp.sk), prípadne aj oznámenie cez web <http://enviskody.enviroportal.sk>
- 6) Buďte hlasom svojej rieky.** V prípade, ak sa rozhoduje o využití riek a ich okolia vo vašej obci/meste, zaujímajte sa o detaily a komunikujte so svojimi poslancami/poslankyňami a vedením samosprávy. Vystúpte na miestnom zasadnutí, zúčastnite sa prejednávania, uplatnite pripomienky a žiadajte o udržateľné využívanie vôd tak, aby nedochádzalo k zhoršovaniu ich stavu.
- 7) Každý deň urobte niečo pre naše rieky.** Rieky a vodu môžete účinne chrániť každý deň: šetríte pitnou vodou v svojej domácnosti, firme; zadržívajte a používajte dažďovú vodu – či už malými opatreniami ako sú sudy a zásobníky na vodu, alebo menej tradičnými zelenými strechami, dažďovými záhradami, vsakovacími jarkami. Nespevňujte zbytočne plochy - nebetónujte svoje dvory, záhrady a okolie domov a ak ste tak urobili v minulosti, urobte kompenzačné opatrenia. Triedte odpad a nevytvárajte zbytočne nový, šetríte všetkými surovinami aj potravinami. Vysádzajte stromy a kry na vhodných miestach a tam, kde je málo priestoru nezabudnite na popínavú zeleň a kvetináče. Uprednostňujte nemotorovú dopravu.

Ako všetko životodarné, aj voda a rieky potrebujú nielen naše pochopenie a úctu, ale aj láskavý vzťah.

Ďakujeme Vám za všetko, čo urobíte spolu s ďalšími obyvateľmi pre ochranu riek (nielen) na Slovensku.

www.ziverieky.sk

<http://www.arollafilm.com>

